

ירושלים, כ"ו אב, תשע"ט

27 אוגוסט, 2019

חוזר ח-06 – 0000

לכבוד

התאגידים הבנקאיים וחברות כרטיסי אשראי**הנדון: מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים**

(הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313)

מבוא

1. לאור המאפיינים הייחודיים של סיכון האשראי הטמון בפעילות של לקוחות במכשירים נגזרים ובניירות ערך, וחולשות של בנקים בארץ ובעולם בניהול הסיכון הטמון בפעילות זו, מצאתי לנכון לעדכן את מגבלת הריכוזיות של לווים ושל קבוצות לווים העוסקים בפעילות ספקולטיבית.
2. לאחר התייעצות עם הוועדה המייעצת בעניינים הנוגעים לעסקי בנקאות ובאישור הנגיד, תיקנתי הוראות אלו.

עיקרי העדכון**3. סעיף 3 להוראה:**

נוספו הגדרות ל"לווה העוסק בפעילות ספקולטיבית" ו"לווה מפוקח".

דברי הסבר

ההוראות עקביות עם הסיווג הענפי בהוראות הדוח הכספי לציבור ועם הגדרת "לקוח מפוקח" בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 330 "ניהול סיכון אשראי הטמון בפעילות מסחר של לקוחות במכשירים נגזרים ובניירות ערך" והגדרת "חבר בורסה" ב"חוק ניירות ערך, תשכ"ח – 1968".

4. סעיף 4 (א) להוראה:

חבות של לווה העוסק בפעילות ספקולטיבית ושאינו לווה מפוקח, לתאגיד בנקאי, בניכוי הסכומים המפורטים בסעיף 5, לא תעלה על שיעור של 10% מהונו של התאגיד הבנקאי. מגבלה זו תחול גם על חבות מצטברת של לווים כאמור השייכים לקבוצת לווים.

דברי הסבר

פעילות ספקולטיבית במכשירים נגזרים ובניירות ערך חושפת את הבנק לסיכון גבוה יותר הנובע מעצם טבעה של הפעילות, ולכן נדרשת מגבלה הדוקה יותר לסך הסיכון הנובע מלווה יחיד העוסק בפעילות כאמור, ומקבוצת לווים הקשורים ביניהם והעוסקים בפעילות ספקולטיבית.

תחילה

5. מועד התחילה לעמידה במגבלות שנוספו לעדכון זה מיום 1.1.2020. עם זאת :
- 5.1. תאגיד בנקאי אשר ביום פרסום העדכון עומד במגבלות כאמור, לא יחרוג מהמגבלות שנקבעו בהוראה.
- 5.2. תאגיד בנקאי אשר ביום פרסום ההוראה אינו עומד במגבלות כאמור, נדרש לצמצם את החריגה של החשיפה בשיעורים רבעוניים קבועים עד ליום 1.1.2020.

עדכון הקובץ

6. מצ"ב דפי עדכון לקובץ ניהול בנקאי תקין. להלן הוראות העדכון :

<u>להכניס עמוד</u>	<u>להוציא עמוד</u>
313-1-17 [18] (08/19)	313-1-16 [17] (11/18)

בכבוד רב,

ד"ר חדוה בר

המפקחת על הבנקים

מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים

מבוא

1. (א) אחד ממקורות סיכון האשראי בתאגידים בנקאיים הוא ריכוזיות תיק האשראי. בשל ההכרה בהשפעה שיש למידת ריכוזיות תיק האשראי על היקף חשיפתו של התאגיד הבנקאי לסיכוני אשראי, נקבעו מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
- (ב) בהוראה זו נקבעו מגבלות על סך כל החבות של לווה ושל קבוצת לווים לתאגיד בנקאי ולכל התאגידים, בישראל ומחוץ לישראל, שדוחותיהם הכספיים מאוחדים בדוחות הכספיים של התאגיד הבנקאי.
- (ג) המגבלות שנקבעו בהוראה זו הן בבחינת כללים מינימאליים. בנוסף, תאגיד בנקאי נדרש לדון ולקבוע מגבלות פנימיות בדבר חשיפות אשראי מרביות. בקביעת המגבלות, על התאגיד הבנקאי לשקול, בין היתר, גורמים דוגמת מאפייני התאגיד הבנקאי, מאפייני חשיפות, רמות דירוג אשראי, רמת המתאם בין הלווים הנכללים בקבוצת לווים ורמת ריכוזיות האשראי הכוללת בתאגיד הבנקאי ובקבוצה הבנקאית. יש לשאוף למצב בו ככל שאיכות חשיפה נמוכה יותר והמתאם בין הרכיבים הכלולים בה גבוה יותר, כך המגבלה המתאימה תהיה חמורה יותר.
- (ד) דירקטוריון של תאגיד בנקאי יגדיר במסגרת מדיניות האשראי פרמטרים לקביעת קיומם של קשרים מהותיים בין לווים תוך התחשבות במרכיבים השונים של קשרים אלו. תאגיד בנקאי רשאי לקבוע סף מהותיות להתחשבות במרכיבים מסוימים.

תחולה

2. (א) הוראה זו תחול על תאגיד בנקאי, למעט חברת שירותים משותפת.
- (ב) כמו כן תחול ההוראה על תאגיד כמפורט להלן, כאילו היה תאגיד בנקאי - תאגיד מהסוג האמור בסעיפים 11(א)(א) עד (א)3) (ג) ו- 11(ב) לחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981 (להלן - "חוק הרישוי"), שהואגד בישראל ושנשלט על ידי תאגיד בנקאי, אלא אם התאגיד הבנקאי השולט בו מקיים כל אלה:
- (1) כולל אותו בדוחותיו הכספיים על בסיס מאוחד;
  - (2) נתן לו שיפוי לכל התחייבויותיו;
  - (3) מקיים מערכת בקרה יעילה למעקב אחר קיום המגבלות על בסיס מאוחד.
- (ג) הוראה זו תחול על חברת כרטיסי אשראי כאילו הייתה תאגיד בנקאי.

הגדרות

3. "אשראי" - כמשמעותו בחוק הרישוי, למעט ערבות, אשראי תעודות והתחייבות לשלם כסף על חשבון לקוח;

"אשראי על אחריות

- התאגיד הבנקאי"

אשראי למעט מפיקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית האשראי;

"אשראי תעודות

- פתוח"

אשראי תעודות שפתח או קיים התאגיד הבנקאי, או קיבול שעשה על שטר חליפין בקשר לסחר בינלאומי בסחורות, עד שיגיעו לידי התאגיד הבנקאי או כתבו התעודות הדרושות כדי שחבותו של התאגיד הבנקאי תהיה מוחלטת, למעט אשראי תעודות פתוח שאינו מקנה לבנק שליטה בסחורה;

- "בנק"

כהגדרתו בסעיף 60 בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203 בנושא "הגישה הסטנדרטית - סיכון אשראי" (להלן - "הוראה מספר 203");

"חברת כרטיסי

אשראי"

חברה שהיא סולק כהגדרתו בסעיף 36ט בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981, המנפיקה כרטיסי חיוב, כמשמעות מושגים אלו בחוק כרטיסי חיוב, התשמ"ו-1986;

"הון"

הון רובד 1 לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים כמשמעותו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202 בנושא "ההון הפיקוחי" (להלן - "הוראה מספר 202") על פי הדיווח האחרון שהועבר לפיקוח על הבנקים בהתאם להוראת הדיווח לפיקוח מספר 838 בנושא "דוח רבעוני על מדידה והלימות הון";

- "חבות"

סך כל סכומים אלה:

- (1) אשראי על אחריות התאגיד הבנקאי;
- (2) השקעות התאגיד הבנקאי בניירות ערך של לווה, אלא אם נוכח מההון לצורך הוראה מספר 202. לעניין זה - סכום ההשקעה בניירות הערך יהיה לפי הרשום בספרי התאגיד הבנקאי;
- (3) התחייבויות התאגיד הבנקאי לשלם כסף על חשבון הלקוח (לרבות ערבויות ואשראי תעודות). לעניין זה, ערבות בנקאית למשתכן שניתנה על פי חוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות), התשל"ה - 1974, תשוקלל בשיעור של 30% אם טרם נמסרה הדירה למשתכן, ובשיעור של 10% לאחר מסירת הדירה למשתכן;
- (4) עסקאות בנגזרי OTC - סך כל סכומים אלה:

- (א) עלות השחלוף נטו המשווערך למחיר השוק, כהגדרתה בנספח ג' בהוראה מספר 203 ;
- (ב) מקדם ה"תוספת" המשקף את החשיפה הפוטנציאלית העתידית למשך יתרת חיי החוזה :
- במקרה של נגזר בודד - כהגדרתו בסעיף 92(i) בנספח ג' בהוראה מספר 203 ;
  - במקרה של "קיוזו דו-צדדי" - כהגדרתו בסעיף 96(iv) בנספח ג' בהוראה מספר 203.
- (5) התחייבויות של התאגיד הבנקאי למסלקת מעו"ף, בגין סכום הבטוחות שבו מתחייב לקוח המחושב בהתאם לסכום החשיפה לצדדים נגדיים מרכזיים כאמור בהוראה 203, נספח ג' ;
- (6) התחייבויות (לרבות מותנות) של התאגיד הבנקאי למתן אשראי או להוצאת ערבות, למעט התחייבות כאמור, שמימושה מותנה בקבלת בטוחות מהסוגים האמורים בסעיף 5 - בגובה סכום האשראי או הערבות. האמור לעיל כפוף לאמור להלן :
- (א) אם התחייבות למתן אשראי או להוצאת ערבות מותנית בפירעון אשראי אחר או ערבות אחרת, סכום החבות לא יעלה על סכום החבות המרבית מביניהם ובלבד שהתאגיד הבנקאי וידא כי לא ניתן לממש את ההתחייבות ללא הקטנת האשראי או הערבות הקיימים, באותו סכום ;
- (ב) התחייבות למתן חבות לא תשוקלל בשיעור גבוה יותר מהחבות הסופית עצמה אם תמומש ;
- (7) 50% מסך כל ה"התחייבויות כחתם", כמשמעותן בהוראה מספר 321, בנושא "חיתום הנפקות של ניירות ערך" ;
- (8) ערבויות שנתן הלווה להבטחת חבות של צד שלישי לתאגיד הבנקאי, למעט ערבות כאמור שנתן מרכיב אחד של קבוצת לווים למרכיב אחר באותה קבוצה, על פי השקלול הבא :
- (א) ערבויות של תאגיד בנקאי לטובת חברת כרטיסי אשראי, להבטחת חבויותיהם של מחזיקי כרטיסי חיוב, תשוקללנה בשיעור של 20% ;
- (ב) ערבות של חברת ביטוח שהוכרה כניכוי לפי סעיף 5 (ב3) תשוקלל ב-100% ;

(ג) ערבויות אחרות תשוקללנה בשיעור של 50% ; לעניין זה, "ערבות" - לרבות התחייבות על פי ממסר, בכל צורה שהיא, שסכומה לפחות 1 מיליון ש"ח או 0.1% מהון התאגיד הבנקאי, כנמוך ביניהם, אם הממסר ישמש לניכיון על ידי הצד השלישי בתאגיד הבנקאי, או כבטחון לחבות של הצד השלישי ;

בחישוב "חבות" של קבוצת לווים בנקאית לתאגיד הבנקאי לא ייכללו פיקדונות overnight ויתרות בסליקה ;

הכל למעט סכומים כאמור, לגביהם בוצעה מחיקה חשבונאית, או שבוצעה הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני ;

יתרות הנובעות מחשיפה לפרק הזמן המקובל במהלך עסקים רגיל של סליקה לגבי אותה עסקה, ובתנאי שפרק הזמן האמור אינו עולה על 5 ימים ;

"יתרות בסליקה" -

אדם בעל חבות, לרבות בן זוגו וכן מספר לווים, כאשר ההחזר הצפוי של החבות מתבסס בעיקרו על אותו מקור, ולאף אחד מהם אין מקור משמעותי נוסף להחזר החבות (ראה נספח א') ולמעט :

"לווה" -

(1) המדינה, בנק ישראל וריבונות שניתן ליחס לה משקל סיכון אפס, בהתאם לסעיפים 53-55 להוראה מספר 203 ;

(2) תאגיד השייך לאותה קבוצת לווים בנקאית לה שייך התאגיד הבנקאי ;

(3) גופים שניתן ליחס להם משקל סיכון אפס, בהתאם לסעיפים 56 ו-59 להוראה מספר 203 ;

"לווה העוסק בפעילות

ספקולטיבית" -

לווה המסווג לענף שירותים פיננסיים בהתאם לנספח 5 בפרק 651 להוראות הדיווח לציבור, והינו לקוח העוסק בפעילות ספקולטיבית כאמור בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 330 "ניהול סיכון אשראי הטמון בפעילות מסחר של לקוחות במכשירים נגזרים ובניירות ערך" ;

"לווה מפוקח" -

לקוח מפוקח כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 330 "ניהול סיכון אשראי הטמון בפעילות מסחר של לקוחות במכשירים נגזרים ובניירות ערך" וכן לקוח שהינו חבר בורסה בהתאם ל"חוק ניירות ערך, תשכ"ח – 1968" ;

"פיקדונות overnight" - פיקדונות בתאגיד בנקאי המיועדים למשיכה ביום העסקים הבא;

"קבוצת לווים" - כל אלה יחד :

(1) הלווה, אדם השולט בו וכל מי שנשלט על ידי אלה, למעט בנקים וחברות כרטיסי אשראי; כאשר תאגיד נשלט על ידי יותר מאדם אחד, יש לכלול בקבוצת לווים אחת את אותם שולטים שהתאגיד הנשלט הוא מהותי עבורם (כגון: מבחינה הונית), לרבות התאגיד הנשלט וכל מי שנשלט על ידם (ראה נספח ב').

(2) כאשר תאגיד מוחזק על ידי יותר מאדם אחד, יש לכלול מחזיק שאין לו שליטה, שהתאגיד המוחזק הוא מהותי עבורו (כגון מבחינה הונית), יחד עם התאגיד המוחזק וכן כל מי שנשלט על ידם בקבוצת לווים אחת (ראה נספח ג').

למצב משולב ראה נספח ד'.

(3) לווים הקשורים באופן שפגיעה ביציבות הפיננסית של אחד מהם עלולה להשליך על היציבות הפיננסית של האחר, או שאותם גורמים עלולים להשליך על היציבות הפיננסית של שניהם.

קשרים כאמור מתקיימים, בין היתר, במקרים הבאים :

(א) לווים שאחד מהם לפחות העניק אשראי מהותי ללווה האחר או רכש אגרות חוב שלו בסכום מהותי;

(ב) לווים שאחד מהם לפחות ערב לחלק מהותי מחבות הלווה האחר, או הערב בערבות בלתי מוגבלת בסכום, להבטחת חבות לווה אחר;

(ג) לווים שחבות כל אחד מהם לתאגיד הבנקאי עולה על 5% מהון התאגיד הבנקאי, וקיימת ביניהם תלות מסחרית מהותית, שאינה מוגבלת לזמן קצר, לרבות על ידי הבטחת זכויות;

(ד) דירקטורים משותפים, הנהלה משותפת וכדומה.

(4) כל מי שהמפקח על הבנקים קבע אותו כחלק מקבוצת לווים;

ולמעט מי שהמפקח גרע אותו מקבוצת לווים, לצורך הוראה זו;

"קבוצת לווים בנקאית" - כל אלה יחד :

(1) לווה שהוא בנק, וכל התאגידיים בשליטתו;

(2) בנק ששולט בבנק המצוין ברישא של סעיף קטן (1) לעיל, וכל התאגידים בשליטתו.

"קבוצת לווים חברת כרטיסי אשראי" - כל אלה יחד :

- (1) לווה שהוא חברת כרטיסי אשראי, וכל התאגידים בשליטתו ;
- (2) חברת כרטיסי אשראי ששולטת בחברת כרטיסי אשראי המצוינת ברישא של סעיף קטן (1) לעיל, וכל התאגידים בשליטתה.

"קבוצת לווים נשלטת" - לווים שהתאגיד הבנקאי שולט בהם או מחזיק בהם ביותר מ- 10% מסוג כלשהו של אמצעי שליטה ולווה בו מחזיק הלווה המצוין ברישא ביותר מ- 50% מסוג כלשהו של אמצעי השליטה (למעט חברה מאוחדת), למעט תאגידים ששייכים לאותה קבוצת לווים בנקאית לה שייך התאגיד הבנקאי ;

התחייבות בלתי חוזרת ובלתי מותנית לשיפוי חבות מסוימת.

"שיפוי" -

כהגדרתה בחוק הבנקאות רישוי. עם זאת, מבלי לפגוע בהגדרת שליטה כאמור, חזקה כי אדם שולט בתאגיד אם מתקיים לפחות אחד מהשלושה הבאים :

"שליטה" -

- (1) הוא מחזיק בשיעור הגדול ביותר של אמצעי שליטה מסוג כלשהו ;
- (2) אין גורם אחר המחזיק אמצעי שליטה מסוג כלשהו בשיעור העולה על שיעור אחזקותיו באותו סוג של אמצעי שליטה ;
- (3) הוא מאחד את התאגיד בדוחותיו הכספיים.

מגבלות

4. (א) חבות של לווה, למעט בנק, לתאגיד בנקאי, בניכוי הסכומים המפורטים בסעיף 5, לא תעלה על שיעור של 15% מהונו של התאגיד הבנקאי. **חבות של לווה העוסק בפעילות ספקולטיבית ושאינו לווה מפוקח, לתאגיד בנקאי, בניכוי הסכומים המפורטים בסעיף 5, לא תעלה על שיעור של 10% מהונו של התאגיד הבנקאי. מגבלות אלו יחולו גם על החבות המצטברת של לווים כאמור השייכים לקבוצת לווים.**

- (1) (ב) חבות של קבוצת לווים לתאגיד בנקאי, בניכוי הסכומים המפורטים בסעיף 5, לא תעלה על שיעור של 25% מהונו של התאגיד הבנקאי.
- (2) חבות של קבוצת לווים בנקאית או קבוצת לווים חברת כרטיסי אשראי, לתאגיד הבנקאי בניכוי הסכומים המפורטים בסעיף 5, לא תעלה על שיעור של 15% מהונו של התאגיד הבנקאי.

- (ג) בטל.
- (ד) חבות של קבוצת לווים נשלטת לתאגיד בנקאי, בניכוי הסכומים המפורטים בסעיף 5, לא תעלה על שיעור של 50% מהונו של התאגיד הבנקאי.
- (ה) סך כל החבויות (בניכוי הסכומים המפורטים בסעיף 5, להלן - "חבות נטו") של כל "הלווים", "קבוצות הלווים", "קבוצות הלווים הבנקאיות" ו"קבוצות הלווים חברות כרטיסי אשראי", שחבותם נטו לתאגיד הבנקאי עולה על שיעור של 10% מהונו של התאגיד הבנקאי, לא יעלה על שיעור של 120% מהונו של התאגיד הבנקאי. מובהר כי לעניין זה לא תיכללנה:
- (1) חבות של קבוצת לווים נשלטת;
- (2) חבותו של לווה, אם היא כלולה בחבות של קבוצת לווים.
- לצורך מדידת סך כל החבויות הכפוף למגבלה זו, חבות של לווה הנכלל ביותר מקבוצת לווים אחת (ובכלל זה, קבוצת לווים בנקאית, קבוצת לווים חברת כרטיסי אשראי), תיכלל רק בקבוצת הלווים שחבותה היא הגדולה ביותר.
- (ו) המפקח רשאי בנסיבות מיוחדות, לקבוע מגבלות בשיעורים שונים מהמפורט לעיל, שיחולו על תאגיד בנקאי מסוים.

ניכויים

5. הסכומים שניתן להפחיתם לצורך סעיף 4 הם בגין:
- (א) פיקדון כספי שהופקד בתאגיד הבנקאי ואשר מוכר כמפחית סיכון אשראי, בהתאם להוראה מספר 203, כבטחון (סעיפים 119-138 ו-145-187(i)) או לצרכי קיזוז מאזני (סעיפים 139 ו-188). גובה הניכוי מהחבות ייקבע בהתאם לסכום המוכר כמפחית סיכון אשראי בהוראה מספר 203 (בפרט בהתייחס לסעיפים 200 ו-202 עד 205);
- (ב) שיפוי של גוף מהגופים הכלולים בפסקאות (1) ו-(3) בחריגים להגדרת "לווה", וכן של בנק שמשקל הסיכון שלו לפי הוראה מספר 203 הוא 50% לכל היותר, שניתן להיפרע מהם אם אין הלווה עומד בתנאי החבות. גובה הניכוי מהחבות ייקבע בהתאם לסכום המוכר כמפחית סיכון אשראי בהוראה מספר 203 (בפרט בהתייחס לסעיפים 200 ו-202 עד 205);
- (ב1) ערבות של "אשרא - החברה הישראלית לביטוח יצוא בע"מ". גובה הניכוי מהחבות ייקבע בהתאם לסכום המוכר כמפחית סיכון אשראי בהוראה מספר 203 (בפרט בהתייחס לסעיפים 200 ו-202 עד 205);
- (ב2) ערבות שניתנה על ידי ישות סקטור ציבורי (PSE), וניתן לייחס לה משקל סיכון אפס, בהתאם לסעיפים 57-58 להוראה מספר 203. גובה הניכוי מהחבות ייקבע בהתאם לסכום המוכר כמפחית סיכון אשראי בהוראה מספר 203 (בפרט בהתייחס לסעיפים 200 ו-202 עד 205);
- (ב3) שיפוי של חברת ביטוח, שמשקל הסיכון שלה לפי הוראה מספר 203 הוא 50% לכל היותר, בגין חבות חברה ממשלתית בדירוג מקומי A ומעלה, שניתן להיפרע ממנו אם אין הלווה עומד בתנאי החבות. גובה הניכוי מהחבות יהיה 70% מהסכום המוכר כמפחית סיכון אשראי בהוראה מספר 203 (בפרט בהתייחס לסעיפים 200 ו-202 עד 205);

- (ג) ניירות ערך חוב הנסחרים בבורסה ומשועבדים להבטחת החבות, אשר הונפקו על ידי מדינת ישראל, או על ידי ריבונות שניתן לייחס לה משקל סיכון אפס בהתאם לאמור בסעיף קטן (1) בחריגים להגדרת "לווה", והם מוכרים כמפחיתי סיכון אשראי (ביטחונות) בהוראה מספר 203, ולא ניתן להחליף אותם (אלא בניירות ערך חוב העומדים באותם קריטריונים). גובה הניכוי מהחבות ייקבע בהתאם לסכום המוכר כמפחית סיכון אשראי בהוראה מספר 203 (בפרט בהתייחס לסעיפים 200 ו-202 עד 205);
- (ד) התחייבות בלתי חוזרת של בנק מחוץ לישראל כנגד אשראי תעודות פתוח, לרבות שיפוי של Export-Import Bank (Exim Bank) ושל Overseas Private Investment Corporation (OPIC) שהן סוכנויות של ממשלת ארה"ב, הערבה לכל תשלומי הקרן והריבית של התחייבויותיהם, ובלבד שניתן להיפרע ממנה לאחר תשלום אשראי תעודות.

שליטה משותפת

6. בטל.

שותפות

7. חבות לתאגיד הבנקאי של שותפות (בין רשומה ובין בלתי רשומה), בה שותף לווה, תצורף לחבות הלווה.

אשראי ללא זכות חזרה ללווה

א7. על אף האמור בהוראה זו:

- (1) אשראי ללא זכות חזרה ללווה בביטחון ניירות ערך, יצורף הן לחבות הלווה והן לחבות התאגיד המנפיק את ניירות הערך.
- (2) בקבוצת לווים בה נכללים הן התאגיד הנרכש והן הלווים להם ניתנה החבות, תיכלל החבות פעם אחת בלבד.
- לעניין סעיף זה, "אשראי ללא זכות חזרה ללווה" - עסקת אשראי בה לתאגיד הבנקאי אין זכות להיפרע מכלל נכסי הלווה במקרה של כשל אשראי, אלא בעיקר מרכוש המשמש כביטחון בחוזה או רכוש ספציפי אחר, או כאשר הרכוש המשמש כביטחון הוא הנכס העיקרי של הלווה.

מיזוגים ורכישות

8. חל שינוי בחבות של לווה או של קבוצת לווים כתוצאה ממיזוג לווים או משינויים בשליטה על הלווה או קבוצת הלווים, וכתוצאה מכך נוצרה חריגה מהמגבלות על פי הוראה זו, יוקטן סכום החריגה בשיעורים רבעוניים שווים תוך שנתיים מיום השינוי.

קביעת נהלים

9. הנהלת התאגיד הבנקאי תקבע, באישור הדירקטוריון, נהלים בכתב למעקב אחר ריכוזיות סיכון של לווים גדולים. נהלים אלו יתייחסו לפחות לנושאים הבאים:

- (א) קיום מערך איסוף נתונים ובקרה המאפשרים ניתוח ריכוזיות אשראי ומעקב שוטף אחר עמידה במגבלות חבות על בסיס מאוחד, לרבות בגין חבויות במשרדי חו"ל;
- (ב) קיום מערכת בקרה פנימית לזיהוי קשרים בין לווים היוצרים לכאורה "קבוצת לווים"; נהלים אלה יגדירו כללים למעקב אחר קשרים כלכליים, משפטיים ואחרים בין לווים גדולים לרבות דגש על איתור קבוצות לווים שהקשרים ביניהם אינם בהכרח פורמאליים, אולם על פי הערכת התאגיד הבנקאי יוצרים סיכון משותף, ובקרה על מערכת זרימת המידע בתאגיד הבנקאי ובחברות בת;
- (ג) מעקב אחר התפתחות חבות של לווים גדולים, לרבות דיווח תקופתי לדירקטוריון, גם כאשר החבות אינה חורגת מהמגבלות; בנהלים אלה תיקבענה הסמכויות להגדלת חבות של לווים כאמור וסף החבות המחייב מעקב.
- 9א. תאגיד בנקאי יקבע מגבלות פנימיות ביחס לחשיפותו לבנקים ולקבוצות לווים בנקאיות בגין פיקדונות overnight ויתרות בסליקה.

דיווח

10. תאגידיים עליהם חלה הוראה זו, ידווחו למפקח על הבנקים על חבויותיהם של לווים, קבוצות לווים, קבוצות לווים בנקאיות וקבוצת לווים נשלטת, כמפורט בהוראות הדיווח לפיקוח על הבנקים.

אישור חריגות

11. (א) המפקח רשאי לאשר חריגות מהמגבלות, לתקופה שתיקבע על ידו, אם נוצרו עקב שינוי בנסיבות כלכליות, כגון שינוי מהותי בשער חליפין של מטבעות או בשל רווחים על בסיס שווי מאזני.
- (ב) הגיש תאגיד בנקאי, באישור הדירקטוריון, בקשה מנומקת בכתב לאשר חריגה מהמגבלות בנסיבות אחרות, והשתכנע המפקח כי נסיבות העניין מצדיקות את הדבר, ישקול המפקח על הבנקים אישור חריגות אחרות מהוראה זו; בין יתר שיקוליו, ישקול המפקח את שני אלה:
- (1) האם הגיש הלווה לתאגיד הבנקאי תוכנית הבראה אשר לדעת המפקח היא בת יישום;
- (2) האם מתוכנית ההבראה כאמור, מתחייבת הגדלה חריגה בחבות הלווה.

הוראות מעבר

12. (א) במהלך חמש שנים מיום פרסום הוראה זו, חבות של קבוצת לווים בנקאית לחברת כרטיסי אשראי, לא תהיה כפופה למגבלה הקבועה בסעיף 4(ב)(2) ולא תיכלל לעניין המגבלה הקבועה בסעיף 4(ה) לעיל.
- (ב) תאגיד בנקאי שביום פרסום העדכון להוראה זו, חורג ממגבלת חבות קבוצת לווים חברת כרטיסי אשראי הקבועה בסעיף 4(ב)(2) לעיל, נדרש להקטין את החבות לקבוצת לווים חברת כרטיסי אשראי, בתוך שלוש שנים ממועד ההפרדה של חברת כרטיסי אשראי מהתאגיד הבנקאי, ובלבד שהקיטון יהיה מדורג על פני התקופה. מועד ההפרדה בסעיף זה, כהגדרתו בחוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ז-2017.

שונות

13. (א) מובהר כי הישות שבראש קבוצת לווים תהיה בדרך כלל יחיד השולט בתאגיד שבראש אותה קבוצה, אלא אם אין שולט יחיד באותו תאגיד. עם זאת, מגבלת 15% כאמור בהוראה זו, חלה על כל מרכיב באותה קבוצה.
- (ב) לעניין הוראה זו, כל בעל חבות לתאגיד הבנקאי ייחשב ללווה של התאגיד הבנקאי, כגון: תאגיד שחבותו לתאגיד הבנקאי מורכבת רק מהשקעת התאגיד הבנקאי בניירות ערך של אותו תאגיד, או חבות כאמור הנובעת מערבות כלפי התאגיד הבנקאי לחבות צד ג'.

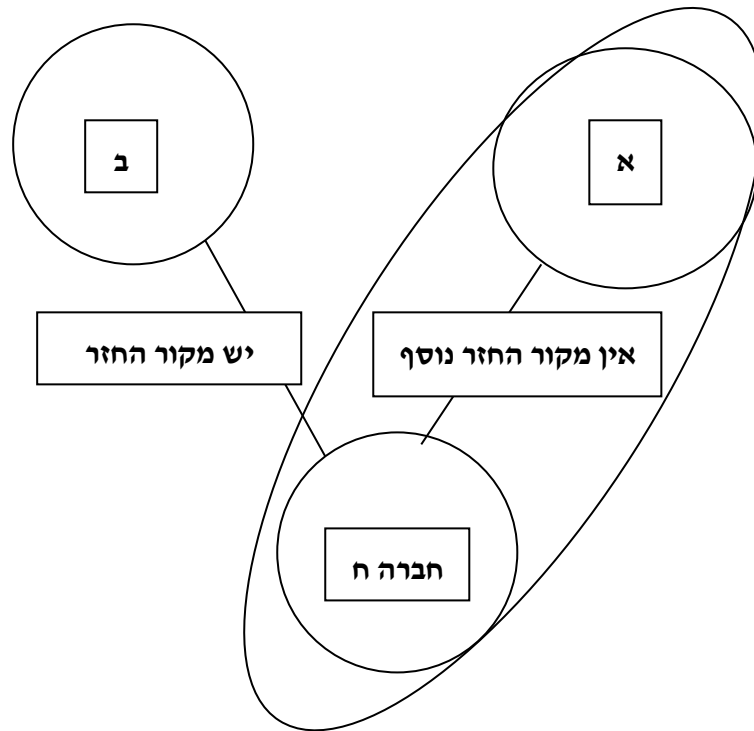
* * *

נספח א' - לווה

א ו- ב מוכרות את תוצרתן לחברה ח :

א וחברה ח מתבססים בעיקרם על אותו מקור להחזר הצפוי של החבות, ולאף אחד מהם אין מקור משמעותי נוסף להחזר החבות.

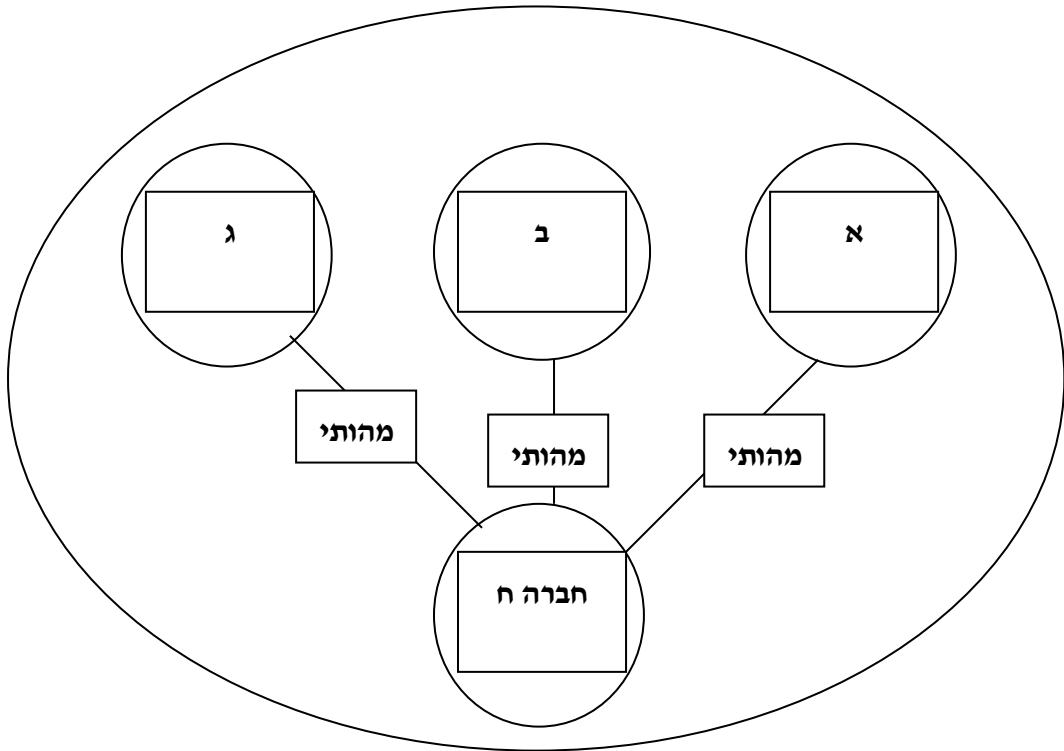
ב וחברה ח אינם מתבססים בעיקרם על אותו מקור להחזר הצפוי של החבות, ול- ב יש מקור משמעותי נוסף להחזר החבות.

תוצאה - א וחברה ח מהווים לווה אחד (להבדיל מקבוצת לווים).
ב וחברה ח אינם מהווים לווה אחד.

נספח ב' - שליטה

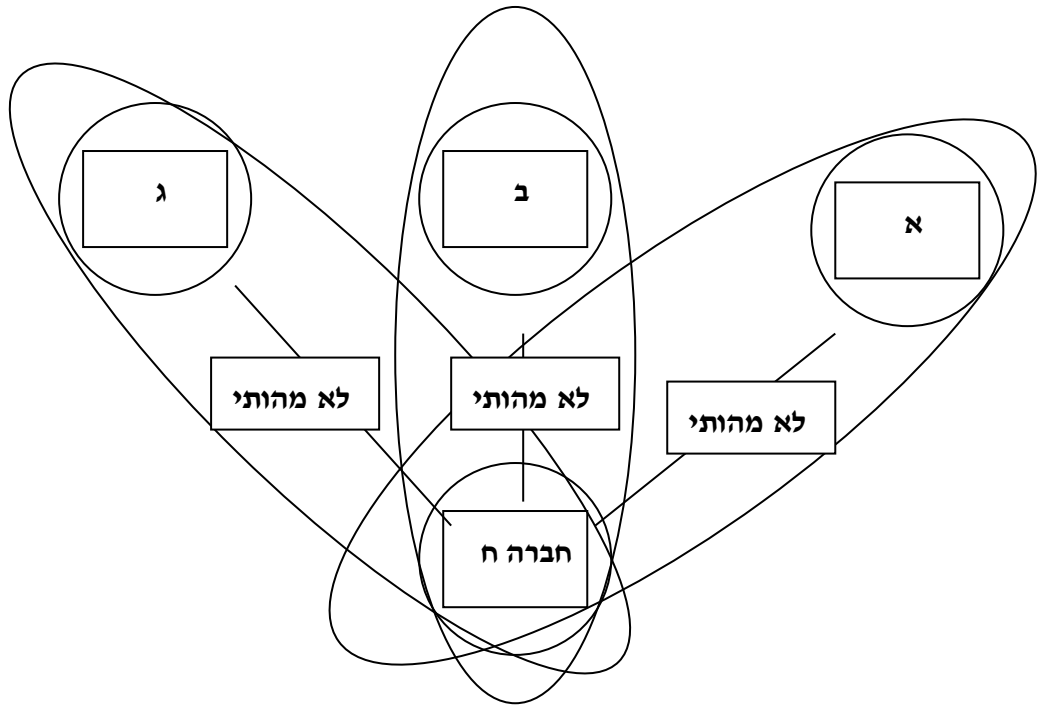
מקרה 1 - א, ב ו- ג שולטים בחברה ח. חברה ח מהותית ל- א, ב, ו- ג.

תוצאה - קבוצת הלווים תכלול את א, ב, ג, חברה ח, תאגידים הנשלטים על ידם ולווים נוספים בהתאם להגדרת קבוצת לווים.

נספח ב' - שליטה (המשך)

מקרה 2 - א, ב ו- ג שולטים בחברה ח. חברה ח אינה מהותית ל- א, ב ו- ג.

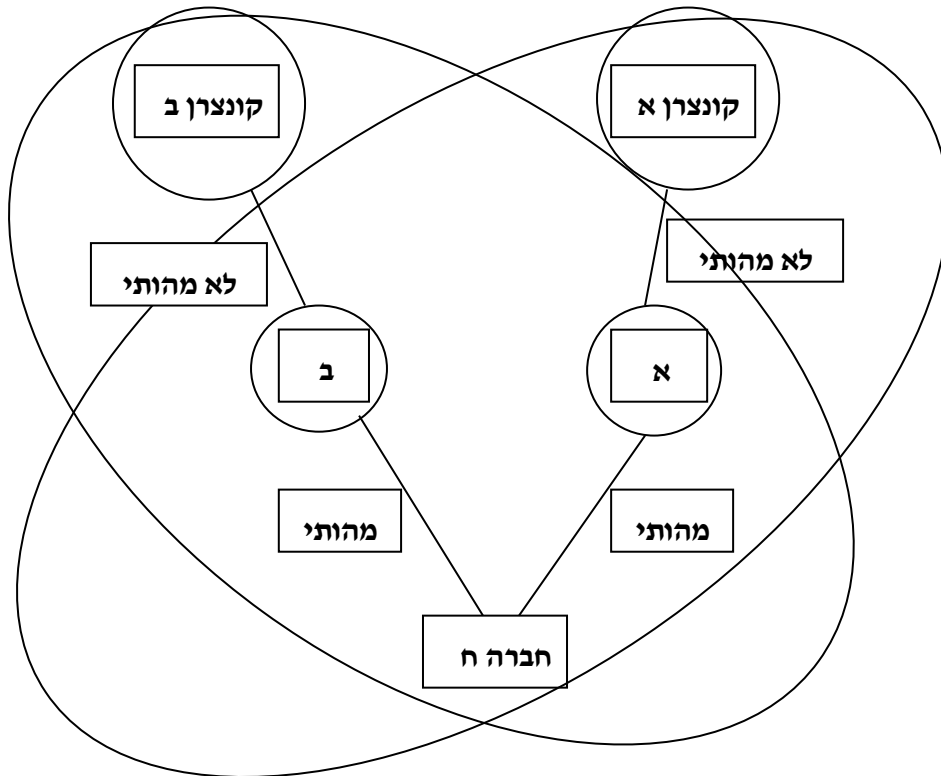
תוצאה -

קיימות שלוש קבוצות:

- קבוצה 1 תכלול את א, חברה ח, התאגידים הנשלטים על ידם ולווחים נוספים בהתאם להגדרת קבוצת לווחים.
- קבוצה 2 תכלול את ב, חברה ח, התאגידים הנשלטים על ידם ולווחים נוספים בהתאם להגדרת קבוצת לווחים.
- קבוצה 3 תכלול את ג, חברה ח, התאגידים הנשלטים על ידם ולווחים נוספים בהתאם להגדרת קבוצת לווחים.

נספח ב' - שליטה (המשך)

מקרה 3 - קונצרן א וקונצרן ב שולטים ב- א ו- ב בהתאמה. א ו- ב שולטות בחברה ח. חברה ח מהותית ל- א ול- ב. א ו- ב בהתאמה אינן מהותיות לקונצרן א ולקונצרן ב.

תוצאה - קיימות שתי קבוצות לווים:

קבוצה 1 תכלול את קונצרן א, א, ב, חברה ח, התאגידים הנשלטים על ידם, ולווים נוספים בהתאם להגדרת קבוצת לווים.

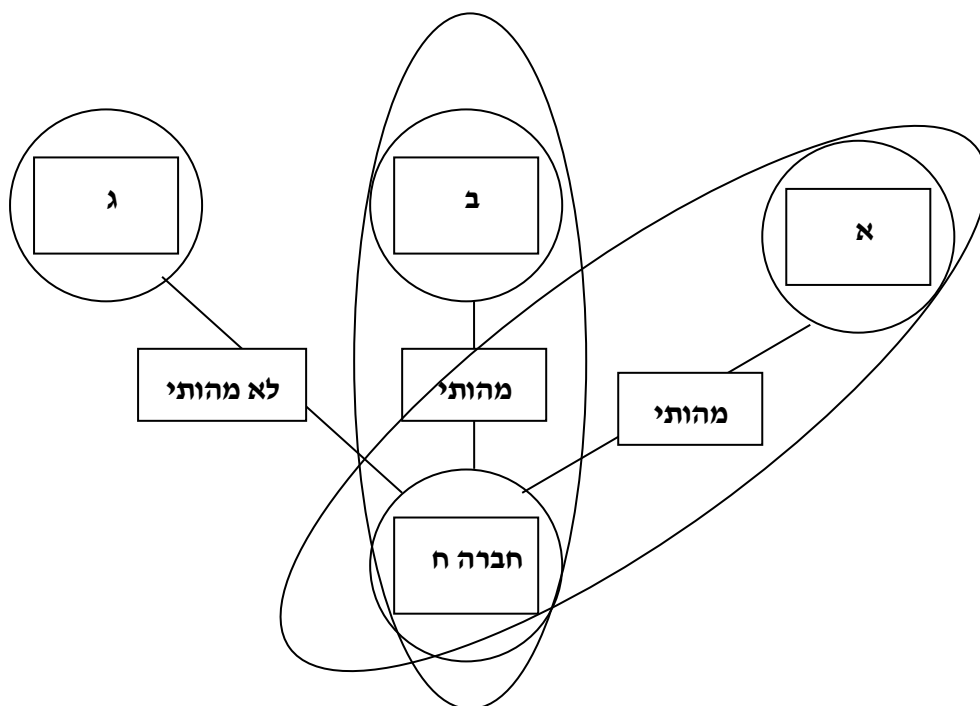
קבוצה 2 תכלול את קונצרן ב, א, ב, חברה ח, התאגידים הנשלטים על ידם ולווים נוספים בהתאם להגדרת קבוצת לווים.

הערה: דוגמה זו מביאה מקרה פרטי של פסקה (1) בהגדרת קבוצת לווים.

נספח ג' - ללא שליטה

א, ב ו- ג מחזיקים (ללא שליטה) בחברה ח. חברה ח מהותית רק ל- א ו- ב.
 ד (השולט בחברה) לא הוצג בשרטוט.

תוצאה -

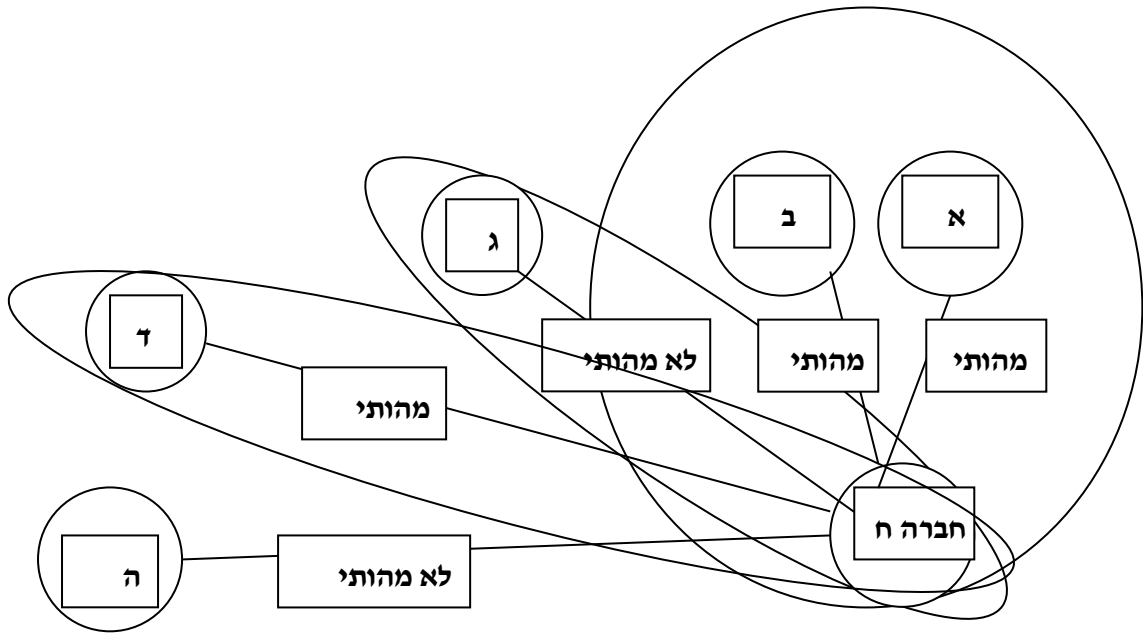
קיימות שתי קבוצות:

קבוצה 1 תכלול את א, חברה ח, התאגידים הנשלטים על ידם ולווים נוספים בהתאם להגדרת קבוצת לווים.
 קבוצה 2 תכלול את ב, חברה ח, התאגידים הנשלטים על ידם ולווים נוספים בהתאם להגדרת קבוצת לווים.

(ג לא תכלול את חברה ח)

נספח ד' - מצב משולב: שליטה וללא שליטה

א, ב ו- ג שולטים בחברה ח. חברה ח מהותית רק ל- א ו- ב.
 ד ו- ה מחזיקים (ללא שליטה) בחברה ח. חברה ח מהותית רק ל- ד.

תוצאה - קיימות שלוש קבוצות לווחים :

קבוצה 1 תכלול את א, ב, חברה ח, התאגידים הנשלטים על ידם, ולווחים נוספים בהתאם להגדרת קבוצת לווחים.

קבוצה 2 תכלול את ג, חברה ח, התאגידים הנשלטים על ידם ולווחים נוספים בהתאם להגדרת קבוצת לווחים.

קבוצה 3 תכלול את ד, חברה ח, התאגידים הנשלטים על ידם ולווחים נוספים בהתאם להגדרת קבוצת לווחים.

(ה לא תכלול את חברה ח)

תאריך	פרטים	גרסה	עדכונים חוזר 06 מס'
10/11/85	חוזר מקורי		1220
21/8/86	עדכון		1265
30/4/87	עדכון		1309
9/8/87	עדכון		1325
31/3/88	עדכון		1359
25/5/88	עדכון		1366
11/6/89	עדכון		1411
12/1/90	עדכון		1441
15/3/90	עדכון		1459
8/91	שיבוץ בהוראות ניהול בנקאי תקין	1	-----
21/7/92	עדכון	2	1583
28/2/93	עדכון	3	1628
12/95	גרסה מחדשת של קובץ ניהול בנקאי תקין	4	-----
30/4/97	עדכון	5	1867
25/6/97	הוראת שעה		1876
26/11/98	עדכון	6	1953
20/8/03	עדכון	7	2113
23/11/03	עדכון הוראות מעבר	8	2120
2/12/04	עדכון	9	2147
8/5/11	עדכון	10	2304
14/2/12	עדכון	11	2327
2/5/12	עדכון	12	2335
13/5/13	עדכון	13	2384
09/6/15	עדכון	14	2466
22/10/17	עדכון	15	2543
13/11/18	עדכון	16	2577